Teória kresťanského zmierenia a mediácia

Theory of Christian reconciliation and mediation

Anton FABIAN

Abstrakt

Príspevok pojednáva o zmierení medzi ľuďmi v zmysle kresťanského posolstva, ktoré vychádza z potreby harmonického osobného prežívania založeného na uznaní nadprirodzenej autority. Zvrúcnená osobná spiritualita mediátora aj stránok v spore uľahčuje proces mediácie.

Kľúčové slová

Pôvod konfliktov, disharmonický človek, kresťanské zmierenie, spiritualita odpustenia.

Abstract

The article discusses about reconciliation between people in terms of the Christian message, which addresses the need for harmonious personal survival based on recognition of the supernatural authority. Personal spirituality mediator and participant in the dispute facilitates the process of mediation.

Keywords

Origin of the conflict, dissonant man, Christian reconciliation, forgiveness spirituality.

Úvod

V §9 ods. 2 zák. č. 420/2004 Z.z. sa hovorí o odbornej príprave mediátora: „Odborná príprava je zameraná aj na oblasť interpersonálnej komunikácie, teórie konfliktov a psychologické aspekty riešenia konfliktov, ako aj na oblasť pravidiel správania mediátora.“ V rámci psychologických aspektov riešenia konfliktov by som sa chcel v tomto príspevku zaoberať kresťanským pohľadom na zmierenie, ktoré psychológiu predchádza. Psychológia ako veda je mladá, iba niečo viac ako sto rokov, ale konflikty ľudia mali od nepamäti. Ich riešenia boli obsahom náboženských kódexov. Preto je vhodné rozumieť biblickej histórii a kresťanskému posolstvu v súvislosti so súčasnou teóriou konfliktov.

1 Disharmonický človek

Prvý konflikt sa spomína na začiatku Biblie v básni o stvorení sveta a v príbehu o raji, Adamovi a Eve, ich neposlušnosti a vyhnaní z raja. V teologickej terminológii ide o tzv. dedičný hriech, čo treba rozumieť ako stav disharmonického človeka v disharmonickom svete do ktorého sa všetci rodíme. Disharmonický človek je už následok, výsledok, ovocie niečoho čo sa tu stalo a pôvodne tu nebolo. Keď cestujeme po kraji a vidíme zrúcaninu hradu, je nám jasné, že kedysi tam bol krásny opevnený, zariadený priestor. Až keď prestal byť hrad

obývaný, lebo bol dobitý a vypálený, schátral a stal sa zrúcaninou. Keď Mojžiš pred tritisíc rokmi putoval s veriacimi ľuďmi po púšti po odchode z Egypta, videl akí nedokonalí sú ľudia, aké zrúcaniny sú z nich, ako sa hádajú, sporia a zabíjajú. Hľadal odpoveď na otázku po pôvode zla vo svete. Tak vymyslel príbeh o raji, v ktorom sa snaží ísť po stopách sebectva a zloby, akoby kráčať popri rieke až k prameňu. V biblickom príbehu sa mu podarilo ukázať rozdiel medzi originálom a zrúcaninou.

Vnútorný svet človeka tvorí rozum, vôľa a city. To sú mohutnosti, ktorými sme vybavení pre tento svet. Človek, tak ako ho naprojektoval Boh, mal v sebe súlad, harmóniu rozumu,vôle a citov. To, čo dodávalo súlad bola energia alfa, Božia prítomnosť, čo je vyjadrené slovami: Boh stvoril človeka na svoj obraz...(Gn 1, 27), Boh videl, že to, čo urobil bolo veľmi dobré (Gn 1,37).

Okrem toho má človek slobodu. Práve sloboda dáva človeku to, čo je špecificky ľudské: akonáhle človek koná a vie, že môže konať tak alebo inak, potom tiež vie, že je to on, ktorý koná. Uvedomuje si sám seba, svoje JA. Vplyvom slobody vzniká plné vedomie seba samého. Iba človek si uvedomuje sám seba, stáva sa slobodnou, sebavedomou bytosťou.

Prítomnosťou energie alfa je v duši prítomné Božie JA a vplyvom slobody sa utvorilo ľudské JA. Tým vzniká napätie medzi dvoma JA. Ako skončí? Buď pod vplyvom pokory ľudské JA uzná, že všetko, čo má, je od Boha - potom sa medzi oboma JA vytvorí porozumenie, pochopenie, zhoda a priateľstvo; ľudské JA bude radostne, dychtivo a vďačne prijímať z Božieho JA všetky dary a báť sa, aby Boha nestratilo.

Alebo sa ľudské JA zapáči samo sebe, bude chcieť byť nezávislé, vyhodí Božie JA zo svojej duše a postaví sa na jeho miesto. Bude sa hrať na Boha, na absolútno. V Genezis sa hovorí, že toto naučil diabol človeka: "Budete ako Boh!" (Gn 3, 5). Človek s tým súhlasil. A čo sa stalo? Energia alfa odišla. Boh sa vzdialil, lebo s najväčšou jemnosťou rešpektuje slobodu človeka. Náramne si potrpí na slobodu! Odchodom energie alfa odišli z duše aj jej účinky.

Rozum stratil svetlo svojho poznania. Človek poznáva ťažko, s námahou, mýli sa... Vôľa stratila silu a smer k Bohu, smer hore. Ochromená začala smerovať dolu, lebo je to pohodlnejšie. Nie je však spokojná, lebo rozum jej stále pripomína správny smer.

A city? Opustili vyhradené miesto a začali ovplyvňovať rozum a deformovať vôľu. Sloboda je rozkolísaná, ťažko sa rozhoduje, najmä pre namáhavé dobro. Porušená harmónia rozumu, vôle a citov spôsobila, že sú často proti sebe. Duševná disharmónia spôsobuje telesnú disharmóniu - chorobu.

Ak ideme ešte ďalej, vidíme, že z človeka prenikla táto disharmónia aj do prírody a prejavuje sa v tom, čomu v prírode hovoríme: boj o život. Božie JA ustúpilo ľudskému JA, ktoré sa stalo pánom duše i tela a všetkého okolo seba. Nemá protiváhu ani mieru, samé rozhoduje, samé vládne. Svojou pýchou a sebectvom. Ale tak, ako mu prekážalo Božie JA, prekážajú mu i ostatné ľudské JA, ak sa mu nechcú podriadiť. Začína história bojov jedného ľudského JA proti druhému, boj všetkých proti všetkým.

Toto je biblický kľúč k dejinám ľudstva, začiatok konfliktov, sporov, súdov, hnevu a nepriateľstva. Tento stav je prítomný v každom z nás osobne, je v každom manželstve a rodine, aj v celej spoločnosti.

Blaise Pascal k tejto skutočnosti hovorí: "Akonáhle mi kresťanské náboženstvo objasnilo náuku o páde do hriechu, otvorili sa mi oči a všade som videl príznaky tejto pravdy. Veď celý svet hovorí o stratenom Bohu a spustošenej prírode... Najhlbšie tajomstvo, aké môže pre náš rozum jestvovať, je mystérium dedičného hriechu. Ono je jediným kľúčom k pochopeniu našej bytosti".

Simone Weil v roku 1967 povedala: „Z celého biblického príbehu o páde do hriechu zaznieva jedna veľká pravda: svet sa stal iným, než pôvodne vyšiel z Božej ruky. Človek sa dobrovoľne vylúčil zo stavu šťastia, ktoré mu Boh daroval a hľadal si šťastie, ktoré si sám zvolil, a to sa prejavilo ako neporiadok, bolesť a nešťastie. Od prvotného hriechu je celý kozmos i s človekom v stave neporiadku voči Bohu. Biblická správa výstižne a jasne odpovedá na otázku o pôvode tejto neblahej situácie: človek je sám príčinou a strojcom svojho nešťastia. Zdá sa, že v človeku bol rozbitý vnútorný prijímač, aby mohol Božiu prítomnosť zaznamenávať a vnímať ako šťastie. Nie, že by tu Boh nebol, ale človek nezapína prijímač na Božie vlnové dĺžky. Alebo ich počuje len skreslene a s poruchami, pretože celé svoje myslenie a snaženie napojil na vlnové dĺžky sveta, na vlnové dĺžky svojho JA. Boh je určite prítomný, osobitne pre človeka, ale človek tu už nechce byť pre Boha a s Ním. Boh je prítomný v tvorstve vo forme Neprítomnosti" (Novák, 1992).

Človek si uvedomuje, že z tohto stavu sa nemôže dostať sám. Je vylúčené, aby sa vytiahol z jamy za golier svojho vlastného kabáta. Môže sa však chytiť podanej ruky, zovrieť ju, držať sa jej a len sila tejto ruky ho môže vyslobodiť, v náboženskom slovníku: vykúpiť. Kresťanstvo učí, že úpenlivé volanie: Odpusť mi, podaj mi ruku, vysloboď ma ... počúva Boh a "keď sa naplnil čas", vychádza tejto ľudskej túžbe v ústrety - posiela na svet Bytosť spájajúcu v sebe svet Boží a ľudský svet - Ježiša Krista. Viera v neho oslobodzuje človeka a navracia mu pôvodnú krásu a zmysel. Jeho nové prikázanie lásky (Jn 15, 12-17) ponúka aj riešenie ľudských konfliktov.

2 Teória systémov

V minulom storočí vznikla tzv. všeobecná teória systémov. Autorom je Ludvik von Bertalanffy (1901-1972), ktorý opísal princíp vzájomnej závislosti. Celok sa nie vždy rovná súčtu častí. Správanie sa systému ako celku sa nedá vždy vysvetliť len na základe jednoduchého súčtu prvkov, z ktorých sa skladá. Z toho vyplýva aj rozlíšenie na tzv. uzavreté a otvorené systémy. K otvoreným systémom patria živé organizmy, lebo komunikujú s okolím na úrovni hmoty, energie ale aj informácií.

Ak sa človek hnevá, je v spore, konflikte, robí zo života uzavretý systém. Tvrdenie: ja mám pravdu, ja som v práve, ja som nevinný, môže byť odôvodnené, ale uzatvára človeka do vlastného kruhu. Oproti tomu ak je človek ochotný komunikovať s druhými, vymieňať informácie, ak je otvorený pre zmenu a berie do úvahy hodnoty nadčasové, žije v otvorenom systéme. Preto z teórie systémov vyplýva, že je úlohou mediátora priviesť stránky k otvorenému systému života.

3 Osobná vnútorná zmena

Z náboženského hľadiska stojí za povšimnutie, že Ježiš z Nazareta pred dvetisíc rokmi nie náhodou začal svoje verejné účinkovania požiadavkou: „Kajajte sa a verte evanjeliu“ (Mk 1, 15), v gr. metanoia. Ochota zmeniť zmýšľanie o 180º je predpokladom akéhokoľvek pokroku vo vzťahoch. Ide o zmenu vnútornú, obrátenie od materializmu k nadčasovému svetu hodnôt. Výmena informácií v tomto prípade sa deje vo svedomí človeka medzi ním a autoritou Boha, ktorý hovorí práve cez svedomie.[1]

Nestačí zmena vo vonkajšom prostredí, lebo najdôležitejšia je zmena vo vlastnom vnútornom svete, v postojoch. Človek by mal uveriť, že je možné obrátiť sa od sebectva k láske, od smútku k nádeji, od osamelosti k spoločenstvu, v náboženskom slovníku od hriechu k čnosti. Ide o zmenu v koncentrácii na vlastné Ja. Prvou výhodou takejto premeny zmýšľania je život v otvorenom systéme.

Ľudskú stránku pokánia vysvetľuje psychológia. V každom človeku je vnútorný a vonkajší pozorovateľ. Vnútorným pozorovateľom je svedomie, chvíľa ticha, človek sám so sebou. Vonkajším pozorovateľom, ktorého denno-denne používame, je zmyslové vnímanie, práca, komunikácia s druhými ľuďmi, atď. Ak sa človek otvára pre Boha - funguje v ňom aj vnútorný pozorovateľ, ktorý dokáže posúdiť, pod akým vplyvom, prečo koná tak, ako koná.

[1] *Do ordinácie newyorského psychiatra prišla herečka a sťažovala sa na svoje nervy. Po dôkladnej prehliadke jej lekár poradil zmeniť doterajší spôsob života. Na to herečka odpovedala: „Ako to mám urobiť? V posledných piatich rokoch som desaťkrát zmenila byt, osemkrát farbu vlasov, sedemkrát auto, deväťnásťkrát filmového producenta a šesťkrát manžela. Naozaj neviem, čo by som mala ešte zmeniť.“* (Brezina 1991, s. 15).

Pomáha rozlišovať dobré od zlého, lásku od hriechu, pravdu od lži. Človek sa zamýšľa nad sebou a uvedomuje si potrebu zmeny.

Asi pred sto rokmi anglické noviny Times uverejnili anketu. Pýtali sa ľudí, čo by sa malo zmeniť, aby bolo na svete lepšie. Medzi odpovedajúcimi bol aj novinár a spisovateľ Gilbert Keith Chesterton, ktorý napísal: „Vážená redakcia Timesu, Londýn... Ja.“ Čo by sa malo na svete zmeniť? Ja. V tejto lakonickej vete povedal všetko podstatné. Ak sa nezmení srdce človeka, priority, ktoré nosí vo vnútri, tak sa veľmi málo zmení vo svete.

4 Pravdivé nazeranie na vlastný život

V teórii zmierenia má veľký význam parabola o márnotratnom synovi, ktorú vymyslel Ježiš z Nazareta. Ján Pavol II. komentujúc toto podobenstvo napísal: „Každý človek emigruje do neznámej krajiny... a vo svojej arogancii, v strate pravdy o svojom bytí, sa odcudzí... Odišiel mimo otcovského domu. V svojom živote, poznačenom zabúdaním na Boha a na seba samého, býva ďaleko od Otca, akoby v krajine smrti, žije mimo pravdy, a preto návrat do vlasti začína vnútorným putovaním, čiže objavuje najprv pravdu. Toto videnie v pravde, to je pravá pokora (Ján Pavol II. Dives in misericordia, 1980, čl. 9). A takáto cesta sa uskutočňuje vo vyznaní: „Otče, zhrešil som proti nebu a proti tebe“ (Lk 15, 21).

Teda je tu: po prvé - videnie seba v pravde a po druhé - vyznanie. Sv. Augustín píše: „Vyznanie hriechov – to je vlastne konanie v pravde.“ Lebo aj Ján Apoštol napísal: „Kto koná pravdu, ide na svetlo“ (Jn 3, 21). Uznanie pravdy o sebe samom sa uskutočňuje vo vyznaní. Vtedy vychádzame na svetlo. Sebectvom (v náboženskom slovníku hriechom) človek vytvára priepasť medzi Bohom a sebou, a aj medzi sebou a inými ľuďmi. No vo vyznaní buduje most. Preto je vyznanie vstúpením do pravdy, do Božej lásky (Ratzinger, 2003, s. 48).

K správnej antropologickej metodológii patrí teda pravdivé nazeranie na vlastný život, neskreslený úsudok o sebe. Na tejto ceste príde človek k záveru: som sebecký, lenivý, nedostatočný, hriešny, limitovaný - Bože, potrebujem tvoje odpustenie. Keď prijímame jeho milosrdenstvo a odpustenie, stávame sa ľuďmi očistenými a napredujeme, hodnotovo rastieme.

Neschopnosť priznať si vinu, je najnebezpečnejšou formou duševného otupenia, ktorá robí ľudí neschopnými osobného pokroku. A opačne: schopnosť uvedomiť si vinu, sa stáva nosnou, prináša ozdravenie, uznanie Božieho milosrdenstva a ovocie - pokoj i vyrovnanosť. Kým žijeme, sme ako márnotratné deti v ďalekej krajine. Každý večer sa potrebujeme v spytovaní svedomia vrátiť domov. Pritom jedna vec je chcieť a druhá absolvovať, vykonať

tú cestu. V každom štádiu je potrebné spoliehať sa na pohľad, ktorý dostávame skrze Božie odpustenie.

Carl Gustav Jung (1875-1961), švajčiarsky psychiater, psychoterapeut, zakladateľ analytickej psychológie (syn protestantského farára) píše: „V človeku existuje určité svedomie, ktoré potrestá každého, keď si nepripustí, že mnohokrát pýcha vládne nad cnosťami a jeho spôsob zachovania sa a presadzovania seba je v rozpore s láskou. V každom je ľudstvo, ktoré chybuje, ľudskosť, ktorá sa mýli. V každom človeku je omylnosť. Keď si človek neprizná, že je omylný, chybujúci, hriešny, buduje múr medzi ľuďmi, múr voči Bohu a buduje múr aj k svojmu vlastnému šťastiu“ (Jung, 1967).

Pre naše zdravie je nutné nájsť miesto, kde by človek o svojich chybách mohol spokojne hovoriť. Na stretnutiach s priateľmi a známymi hovoríme o svojich úspechoch, udalostiach, o politike, o počasí, o deťoch, o všeličom, ale kto s priateľmi a známymi hovorí o svojom sebectve a hriechoch?! Jung však píše: „Pre človeka je dôležité a oslobodzujúce, ak môže nájsť rámec, kde sa dá hovorí aj o svojich chybách a hriechoch, rámec, o ktorom vieme, že budeme prijatí, nebudeme odsúdení a kde zakúsime Božie oslobodenie“ (Jung 1967). Z lekárskeho hľadiska je to terapia, psychoterapia, poradenstvo, z kresťanského hľadiska je to dokonalá ľútosť a sviatosť zmierenia.

Na inom mieste Jung napísal, že vina, hriech, to je šanca odhaliť pravdu o sebe. Lebo keď má človek správne poznanie o sebe, spytuje si svedomie, nazrie do hĺbky svojho srdca, potom objaví prítomnosť Boha. Preto vinu netreba ani bagatelizovať, ospravedlňovať, ani zveličovať, seba príliš obviňovať. Človek by mal pokorne prijať poznanie o sebe a urobiť vyznanie.

5 Determinovanie

Iný aspekt metanoie, zmierenia, pokánia ponúka Anselm Grün, nemecký teológ, benediktín, ktorý vysvetľuje, že každý človek je určovaný, determinovaný nejakými skutočnosťami. Napríklad sme určovaní hladom, smädom, spánkom a rozličnými pudmi, inštinktmi v živote. Musíme ich rešpektovať, lebo by sme nemohli bez nich žiť. Okrem toho náš život určuje spoločnosť, alebo rodinné záležitosti. Determinuje nás aj reklama a médiá. Určuje nás konkrétna práca a peniaze, ktoré chceme zarobiť. Determinuje nás aj ambícia niekým byť, niečo dokázať.

Lenže človek môže byť určovaný aj nadčasovými skutočnosťami, Božou autoritou. Môže dovoliť Bohu, aby svojou láskou, čiže svojím Duchom Svätým určoval jeho konanie. Vždy vtedy, keď sa ide modliť, dovolí Bohu, aby dobro určovalo jeho chvíľu. Keď sa

rozhodne meditovať nad slovom Biblie, v danej chvíli ho determinuje Božia múdrosť. Vždy, keď robí sebazaprenie, dovoľuje, aby Absolútno určovalo jeho život.

Pritom treba povedať, že ľudský život je určovaný aj démonom sebectva, projekciami, ktoré si o sebe človek robí a fixnými ideami. Sú to prejavy egoizmu, zloby, ktoré sú v človeku. V náboženstve sa to volá démon, diabol, zlý duch, atď.

Človek sa musí rozhodnúť, čomu a komu dovolí určovať svoj život. Keď Ježiš hovorí: „robte pokánie " - to znamená: dovoľte, aby váš život bol určovaný láskou, krásou, pokojom, dobrom a nedovoľte, aby váš život určoval démon sebectva, zloby, nenávisti, hnevu. Nedovoľ, aby ťa určoval démon tvojej vlastnej dôležitosti a ambicióznosti, lebo sa zničíš. Pomaly a isto budeš pochovávať v sebe lásku, a budeš chodiť na svoj vlastný pohreb každý deň. Ježišova reč: „robte pokánie" neznamená fňukanie nad hriechmi, ale obrátenie, čiže určovanie života láskou a dobrom. Grün to zhrnul slovami: „Kto sa nenechá viesť svojimi démonmi, projekciami, fixnými ideami, ale v svojej hĺbke je určovaný Bohom, je pre svoje okolie požehnaním a bezpečím. Lebo moc démonov premenil na duchovnú silu" (Grün, 2004, s. 13)

Toto je obrátenie, pokánie, ktoré hlásal Ježiš: moc zla a sebectva, moc démonickú premeniť na moc lásky, na moc tvorivú, na silu, ktorá v živote znásobuje radosť. [2]

Dosahuje sa to tým, že večer v spytovaní svedomia človek položí svoje chyby a hriechy do rúk Božieho milosrdenstva, v tichu a rozjímaní zloží svoju starosť na Pána. Tak, ako sa odkladajú poháre, naučí sa zveriť svoje záležitosti, problémy, ťažkosti, nedostatky milosrdnému Bohu. Tým daruje svojmu životu ozdravenie.

---

[2] *Profesor v rámci prednášky chytil do ruky pohár s trochou vody, zdvihol ho tak, aby všetci študenti videli a opýtal sa: „Čo myslíte, koľko váži tento pohár s vodou?" Niekto povedal päťdesiat gramov, iný sto, iný stodvadsaťpäť. „Ani ja to presne neviem", pokračoval profesor, „kým ho neodvážim. Čo sa však stane, keď budem držať takto zdvihnutý pohár pár minút?" Odpovedali: Nič!*
„V poriadku", hovorí profesor „a čo by sa stalo, keby som ho takto držal zdvihnutý hodinu?" „Začalo by vás bolieť rameno!"
„Máte pravdu. A čo by sa stalo, keby som ho takto držal celý deň?"
„Vaše rameno by zmeravelo, mohli by ste dostať kŕče, museli by ste ísť do nemocnice", poznamenal jeden študent. Ostatní sa zasmiali.
„Správne", povedal profesor „a pritom sa zmenila hmotnosť pohára?"
„Samozrejme, že nie", reagovali študenti.
„Tak čo potom spôsobilo bolesť ramena a svalové kŕče? Čo by som mal urobiť, aby som sa bolesti zbavil?", pýtal sa profesor.
„Položiť pohár", odpovedal študent.
„Presne o toto ide: položiť pohár. Problémy v živote sú niečo podobné, ako ten pohár. Držíte ich pár minút v hlave, zo začiatku to vyzerá o.k., no potom myslíte na ne dlhý čas a začínajú vás bolieť. Ak starosti a problémy držíte ešte dlhšie, začnú vás paralyzovať a nebudete schopní urobiť nič. Preto je dôležité položiť ich na konci každého dňa, skôr, než odídeme spať. Toto je spôsob, ako sa nestresovať a zobúdzať sa každý deň čerství a silní. Preto dnes, keď opustíte toto pracovisko, pamätajte na jedno: položte pohár!"

6 Spiritualita odpustenia

Každý mediátor potrebuje prehlbovať svoju spiritualitu. Ak chce pomôcť a rozumieť iným ľuďom, musí veriť, že problém má riešenie. Duchovný život sa síce nezverejňuje, ale ako fluidum vyžaruje z každého človeka. Preto viera v dobro, lásku, krásu, pozitívne myslenie a nádej na ich realizáciu pomáhajú problémy správne analyzovať.

Výzvu na posilnenie osobnej spirituality nachádzame u Ježiša z Nazareta v Horskej reči. Hovorí: „Milujte svojich nepriateľov, dobre robte tým, čo vás nenávidia, žehnajte tým, čo vás preklínajú, a modlite sa za tých, čo vás potupujú“ (Lk 6, 28). Zdôvodňuje to jednoducho: „Ak robíte dobre tým, čo vám dobre robia, akúže máte zásluhu? Veď to isté robia aj hriešnici. A ak požičiavate tým, od ktorých to dúfate dostať naspäť, akúže máte zásluhu? Veď aj hriešnici požičiavajú hriešnikom, aby dostali naspäť to isté.... Ale vy dobre robte, požičiavajte a nič za to nečakajte. Tak bude vaša odmena veľká a budete synmi Najvyššieho, lebo on je dobrý aj k nevďačným a zlým“ (Lk 6, 33-36). Voči ľuďom, ktorí vás uštipli, nechovajte sa tak, ako voči chrobákovi, ktorého zašliapnete.

Táto požiadavka je náročná a niekedy sa zdá, že je nad ľudské sily. Ale Ježiš ide ešte ďalej. Chce, aby sme mali nielen kvalitu ľudskú, ale aj kvalitu kresťanskú, aby sme mali v sebe kúsok z Božieho štýlu života. Preto žiada, aby sme sa správali ináč: milosrdne, láskavo, zhovievavo. Zdôvodňuje to: „Akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám“ (Lk 6, 38). Boh každému odpúšťa a v tejto vlastnosti ho človek má kopírovať. Keďže Boh dáva dážď na dobrých aj zlých, slnku dáva svietiť na dobrých aj zlých (porov. Lk 6, 35), aj my sa máme tento Boží postoj učiť. To nič, že dnes to ešte nedokážeme, ale máme sa k takému postoju približovať. Tým sa Božie zmýšľanie stáva aj naším a pomaly sa v nás ono zveľaďuje. Potom v nás už nežije len živočíšny človek, ktorý uštipne, vráti alebo zabije toho, kto mu ublížil, ale začína v nás žiť človek duchovný. V tomto zmysle apoštol Pavol rozlišuje medzi pozemským a nebeským človekom v nás (1Kor 2, 13-15). Boží štýl života nás privádza k životu chutnejšiemu, vyrovnanejšiemu, vydarenému.

Túto tému potvrdzuje aj myšlienka z modlitby Otče náš, kde sa hovorí: Odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom. To znamená: neodpusť nám, tak ako i my neodpúšťame svojim vinníkom. V tomto výroku je najhlbšie náboženské zdôvodnenie povinnosti odpustiť a zmieriť sa s človekom a súd prenechať Božej prozreteľnosti.

Na tejto ceste zisťujeme, čo je najväčšia moc, najväčšia sila? Biológ by povedal, že je to život, veď rastlinka dokáže korienkami rozbiť aj skalu. Fyzik by povedal, že najväčšia sila je v atóme. Seizmológ, že najsilnejšie je zemetrasenie. Básnik by za najväčšiu silu označil lásku. Lekár by mohol povedať, že najmocnejšia je smrť, lebo jej podlieha každý človek.

Ako by na túto otázku odpovedal Ježiš z Nazareta? Dozvedáme sa to z jeho postoja na kríži. To, čo dokázal urobiť Ježiš pri odsúdení, umučení a ukrižovaní, je odpustenie. Ono predstavuje najväčšiu morálnu moc. Jednoduchšie by bolo ľudí, konajúcich zlo, odsúdiť a opovrhnúť nimi. Ježiš dokázal odpustiť, čím prejavil Božiu silu. To je moc veľmi potrebná v tomto svete. Dá sa to vyjadriť vetou: Môžete ma biť, opľuť, zabiť – ja vás aj tak budem mať rád, lebo moja láska je väčšia ako vaša zloba.

Obyčajne si myslíme, že sme mocní vtedy, keď uložíme trest, nastolíme spravodlivosť, presadíme svoju pravdu. Mnoho rokov sa rozhnevané rodiny nepozdravia, zazerajú na seba a myslia si, že vtedy sú mocné. Ale práve v tom je ľudská slabosť. Najmocnejšie je prekonať seba samého a odpustiť vinníkovi. „Otče, odpusť im, lebo nevedia čo robia“ (Lk 22, 34). Zopakovať to, čo urobil Ježiš na kríži, znamená mať účasť na Božej moci.

Záver

Kresťanské zmierenie úzko súvisí s mediáciou v zmysle obsahovom. Na rozdiel od osvieteneckého racionalizmu ukazuje symbolicky pôvod zla a konfliktov vo svete a naznačuje aj riešenie, ktoré spočíva nielen v komunikácii človeka s človekom, ale aj v rozvíjaní osobnej hlbokej zvnútornenej spirituality.

Zoznam bibliografických odkazov

BREZINA, J. (ed.) 1991. *Pikantné a humorné perličky.* Bratislava : Štúdio humoru 1991, s. 15.

GRÜN, A.2004. *Sviatosti. Posvätenie kňazstva.* Prešov : Vydavateľstvo Michala Vaška 2004, str. 13.

JÁN PAVOL II. 1980. *Dives in misericordia.* Encyklika o Božom milosrdenstve. Rím : Slovesnký ústav svätého Cyrila a Metoda, 1981, čl. 9.

JUNG, C. G. 1967. *Erinnerungen, Träume, Gedanken.* Český preklad Jaffé, A: *Vzpomínky, sny, myšlenky C.G. Junga.* Brno : Atlantis 1998.

NOVÁK, S. 1992. *Disharmonický člověk a jeho výchova.* Praha : Řád 1992.

RATZINGER, J. 2003. *Cesta veľkonočným tajomstvom.* Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 2003, s. 48.

Kontakt

Anton FABIAN, Mons. Prof. ThDr. JCDr. PhD
UPJŠ Košice, Filozofická fakulta, Katedra sociálnej práce
Moyzesova 9
040 01 Košice
fabian.anton@rimkat.sk

Odborný profil autora

Mons. Prof. ThDr. JCDr. Anton Fabian, PhD na Filozofickej fakulte UPJŠ v Košiciach založil Katedru sociálnej práce v roku 2007. Vo svojej vedeckovýskumnej činnosti sa venuje etickým a teologickým otázkam súvisiacim so sociálnou prácou. Prednáša Históriu sociálnej práce a Rétoriku. Na Katolíckej univerzite – Teologickej fakulte v Košiciach sa venuje pastorálnej teológii a témam evanjelizácie v súčasnom svete.